

Att möta våldsutsatta barn – Hur ska vi göra?

Therese Kvist Barntandläkare

Stefan Rune Barnläkare

Barnskyddsteamet Karolinska

Anton 4 år

Anton kommer till mottagningen med sin mor som uppger att han slagit i framtänderna dagen innan. Det ska ha hänt när han ramlade ur en gunga på förskolan och han klagar på ont när han tuggar. Enligt mamma hade det kommit lite blod på tandköttet men tänderna satt kvar på plats.

När du hälsar på Anton ser du ett skrubbsår på näsan, en svullen överläpp och ett blåmärke på höger kind samt på höger öra och tänker då ”oj det måste varit ett rejält fall”

”Våld är en handling riktad mot en person som genom denna handling skadar, smärtar eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något som den vill”

Omfattning - barn

Var tionde barn upplever våld i hemmet

Fysiskt våld

Psykiskt våld

Försummelse

Sexuella övergrepp

(2-4 i veckan i Region Stockholm)

Fem barn dödas årligen

Polyviktisering

Varför är det viktigt att upptäcka våldsutsatthet tidigt?

Psykiskt våld

Sexuella övergrepp

Det finns sällan fysiska skador på barn som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Fynd i huvud-hals området kan kopplas till utsatthet för sexuellt våld.

Försummelse

”Barn försummas när deras basbehov inte blir tillfredsställda oberoende av orsak”

Obehandlad sjukdom

- Diabetes
- Astma
- Eksem

Obehandlad karies

Kärnfrågor när det gäller karies

Kunskap

Ingen fluorexponering, rädsla

Socioekonomi och matvanor

Fluortandkräm – bästa självtillämpande åtgärd

Hörnsten i preventionen

Daglig tandborstning med fluortandkräm minskar
karies

Ingen metod är bättre
än dess compliance!

Fysiskt våld

Blåmärken

Placering

Thorax-Öron-Nacke/hals för barn under 4 års ålder

Barnets ålder

Ej mobila barn

Antal blåmärken

Mer än fyra blåmärken hos ett barn (men inte “sommaren”)

Fysiskt våld och skador på tänderna

< 50 % skador i huvud-hals
<10 % i munnen

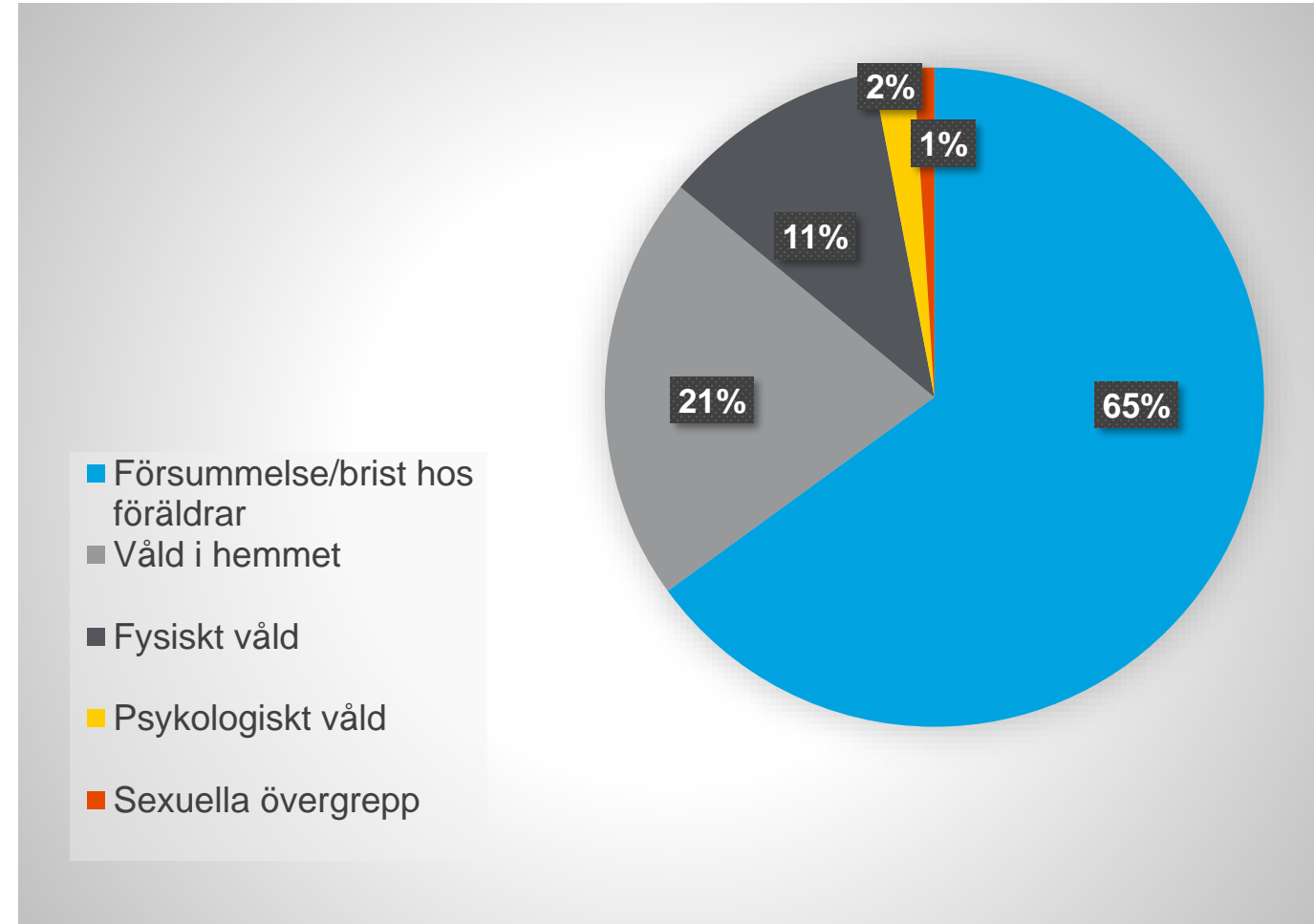
- Utslagna tänder
- Frakturer på tänder
- Luxationer
- Käkfraktur
- Mjukvävnad

De vanligaste skadorna som uppkommer efter fysiskt våld mot munnen är skador på läpparna

Studie: i utredningar om barnmisshandel

Stämmer historien överens med skadans utseende/diagnos?

....oklar dokumentation

Hur ska vi göra med Anton?

Utgå från det du uppmärksammar

Hur ska vi göra med Anton?

Vad har hänt? Beskriv tex ”...mor uppger att barnet ramlat från gungan på förskolan...”

Hur gick det till?

När hände det?

Vid bedömning skriv gärna, även om det är uppenbart för dig, att skadorna kan överensstämma med den beskrivna händelsen, eller inte vad det gäller tänderna/käken.

Övriga skador behöver du inte ta ställning till men beskriv dom ingående.

Akutbesök

- Anton kommer med sin mor som uppger att han ramlat från gungan på förskolan igår (onsdagen, 190924). Mor uppger att han haft svårt att tugga och klagat på ont från tänderna. Har ändå kunnat äta frukost och lunch.
- Han är fullt frisk och medicinerar inte
- Opåverkat allmäntillstånd
- Han medverkar till undersökning med tveksamhet
- **Extraoralt** ses skrubbsår på nästippen och överläppen är något svullen. Mitt på höger kind ses ett ovalt blåmärke i storlek 1x2 cm som sträcker sig upp mot örat. På höger öras yttre del ses ett blålila märke
- **Intraoralt** ses gingivan i anslutning till tänderna 51 och 61 något svullen och rodnad. Tänderna 51 och 61 är lätt mobila utan dislokation
- I övrigt ses ett fullständigt primärt bett och slemhinnor utan anmärkning

Bedömning av Antons skador

Subluxation av tänderna 51 och 61 samt skrubbsår på näsan kan vara förenligt med den fallskada som modern beskriver och som även Anton berättar att han ramlade på gungan.

Blåmärke på kind och på öra uppger mor ingen förklaring till, hon uppger inte när i tid skadan ska ha uppstått. Anton uppger ”vet inte ” vid frågor om vad som hänt med öra och kind. Dessa två märken har en ovanlig placering för att orsakats av olyckshändelse.

Att ställa frågor om våld

- är att ta sitt lagstadgade ansvar
- ökar möjligheten att ge rätt insatser
- är att ställa sig på den utsattas sida
- förebygger våld
- förebygger psykisk och fysisk ohälsa och annan social utsatthet
- kan handla om att rädda liv, på kort och på lång sikt

Dokumentation

- Symtom och tecken –Tydligt beskriva vad du ser och vad som sagts och av vem.
- Fotodokumentation
- Att frågor ställts och till vem
- Beaktande av vårdbehov
- Åtgärder; information, orosanmälan och annan hänvisning
- Konsult socialtjänst/Orosanmälan
- Om våld- dokumentera säkert för barnet

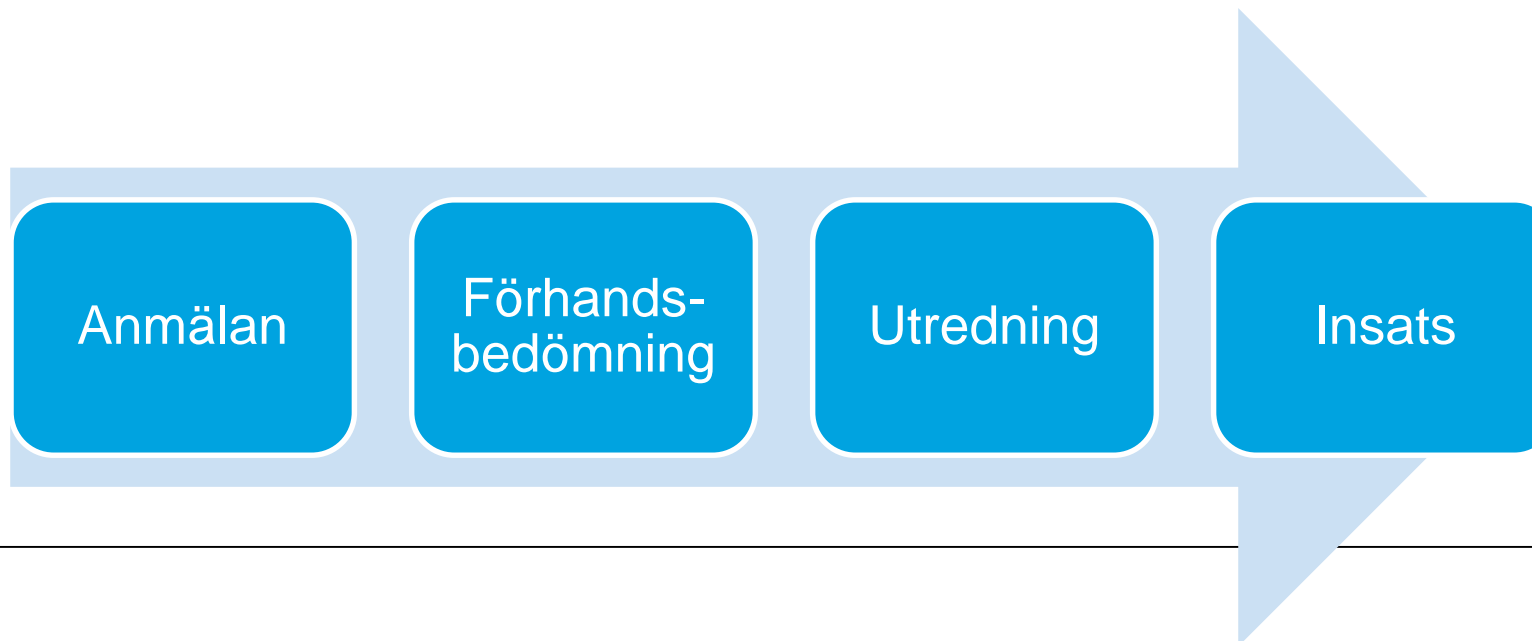
Socialtjänstlagen: Orosanmälan Anton

Jag skriver den här orosanmälan efter samråd med er per telefon.

Upplever en oro för Anton på grund av två blåmärken, på höger kind och på höger öra. Anton har sökt akutvård idag då han enligt modern igår (onsdag 190924) på förskolan fallit ur en gunga och slagit i ansiktet mot backen. Anton har vid undersökning skador som överensstämmer med det, påverkade framtänder i överkäke och ett skrubbsår på näsan. Vid undersökningen har Anton vad jag tolkar som blåmärken även på höger kind och höger öra. Modern har ingen förklaring för dessa skador och dessa blåmärkens placering är inte vad vi vanligtvis ser i samband med fall, och inte till följd av det fall som man sökt vård för. Mamma är inte informerad om att en anmälan skickats.

Vad händer sen?

- Socialtjänst- familjeorienterat med en skyddsfunktion
 - Stöd
 - Skydd

Vad händer sen?

- Journalbegäran från socialtjänsten
- Möte med socialtjänsten
- Socialtjänsten kanske gör en polisanmälan –vilket kan göra att polisen begär journalhandlingar och rättsintyg

Dokumentera det ni ser

....en skada i patientjournalen ska vara så väl beskriven att den entydigt kan förstås och tolkas av en annan läkare.

I fall av rättsligt intresse rör det sig ofta om ur vårdsynpunkt banala hudskador som inte kräver någon vårdåtgärd, och som därför ofta hanteras styvmoderligt – trots sin potentiellt stora rättsliga betydelse.

Tack!

Therese.kvist@ki.se

Stefan.rune@sll.se